

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

**Betänkandet Myndighetsdatalag (SOU 2015:39)
(Ju2015/3364/L6)**

Rikssarkivet har tagit del av rubricerade betänkande och vill lämna följande synpunkter.

Rikssarkivet anser inledningsvis att det är ett betydande steg framåt att föreslå en helt ny myndighetsdatalag som är tänkt att ersätta alla disparata registerförfattningar. Rikssarkivet har i olika sammanhang och under lång tid efterfrågat ett enhetligt regelverk inom detta område men särskilt vad gäller bevarande och gallring, där utgångspunkten bör vara arkivlagstiftningen. Rikssarkivet ser därför med tillfredsställelse på att utredningen också menar att en anpassning måste ske till den nationella begreppsapparaten som redan är etablerad i den arkivrättsliga terminologin (s.546).

Modellen med en generell lag för myndigheternas personuppgiftsbehandling är bra, enligt Rikssarkivets mening. Men det blir ändå komplicerat med olika regler för myndighetens sakverksamhet och dess administration. Detta riskerar att det ändå inte blir den förenkling så som det var tänkt, mot bakgrund av att den nya lagen föreslås bli subsidiär jämte PuL med möjlighet till särreglering för särskilda fall och komplettering i bilaga till lagen.

Rikssarkivet koncentrerar sina synpunkter i övrigt till de avsnitt som berör bevarande och gallring (kap. 14-15).

14 kap. Arkivlagstiftningen

Såsom utredningen också konstaterar krävs inte bara en god offentlighetsstruktur utan även att myndigheters allmänna handlingar bevaras för att offentlighetsprincipen ska få fullt genomslag.

Rikssarkivet är arkivmyndighet för statliga myndigheter och har det särskilda ansvar för den statliga arkivverksamheten och för och för arkivvården i landet som framgår av arkivlagen (1990:752) och arkivförordningen (1991:446).

Enligt arkivlagstiftningen ska allmänna handlingar - myndigheternas arkivbevaras, för att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättsskipning och förvaltning samt forskningens behov.

Varje myndighet ansvarar själva för vården av sitt arkiv ända till dess att överlämnande sker till Riksarkivet. När överlämnande sker ska arkivet vara ordnat, förtecknat och gallrat och arkivmyndighetens ansvar är att bevara arkivet som när det överlämnas. Riksarkivet tar med andra ord emot arkiven i befintligt skick och har ingen möjlighet att på något sätt göra förändringar i dessa.

När ett arkiv levereras enligt 9 § arkivlagen övergår ansvaret till arkivmyndigheten. Det innebär ansvar för hantering, vård och bevarande samt tillgänglighet. Däremot övergår inte ansvaret för själva riktigheten i innehållet i arkivet, eftersom arkivet ska spegla verksamheten i den myndighet där det har upprättats. Detta kan således medföra att även felaktiga uppgifter kan komma att bevaras, vilket dock kan vara av stor betydelse ur ett rättssäkerhetsperspektiv för möjlighet till upprättelse om felaktigheter har begåtts. Utredningen påtalar också att det inte är givet att gallring alltid ligger i den registrerades intresse i det långa loppet (s. 545).

Gallring i arkiven är en aktiv och oåterkallelig åtgärd som innebär att uppgifter förstörs och som medför slutlig förlust av information. Att vid olika tillfällen radera enskilda uppgifter i en uppgiftssamling kan leda till att de kvarvarande uppgifterna förlorar sitt sammanhang och värde för uppfyllelsen av arkivlagens syften. Enligt Riksarkivet är ett alternativt sätt att skydda den personliga integriteten att uppgifterna bevaras samtidigt som de omfattas av sekretess. Genom att lagstifta om sekretess uppnår man syftet att skydda den personliga integriteten samtidigt som uppgiften bevaras.

Avsnitt 15. Skyldighet att vidta åtgärder då personuppgifter är oriktiga eller behandlas otillåtet, och om rättelse av personuppgifter

Riksarkivet har, som arkivmyndighet, ingen befogenhet eller uppdrag att besluta om att akter ska förstöras eller uppgifter raderas eller rättas i de överlämnade och mottagna myndighetsarkiven. Förutom att detta är principiellt viktigt för rättssäkerheten så skulle det få ytterligt stora och oförutsägbara konsekvenser om arkivmyndigheten skulle tillåtas att radera uppgifter i de mottagna arkiven. Det skulle dessutom strida mot själva grundtanken med arkivlagstiftningen. Riksarkivets uppdrag är tvärtom att säkerställa samhällets behov av en långsiktig informationsförsörjning som garanterar innehåll, sammanhang och äkthet.

Riksarkivet tar emot arkiven i befintligt skick, så en eventuell rättelse, gallring eller borttagande av uppgifter kan inte utföras av arkivmyndigheten utan måste, som sagt, ske hos respektive myndighet *innan* arkivet överlämnas

till Riksarkivet. Det är dessa myndigheter, inte Riksarkivet, som har bestämt ändamålen med behandlingen och därför även är personuppgiftsansvariga.

Det är vidare viktigt att beakta att *efter* överlämnandet av arkiven till Riksarkivet har ändamålet med bevarandet blivit ett annat än det ursprungliga då uppgifterna samlades in. Riksarkivets personuppgiftsansvar sträcker sig således endast till ändamålen för *arkiv*, enligt 3 § arkivlagen.

Registrerade personuppgifter ska vara riktiga, aktuella, relevanta och i de fall felaktigheter kan konstateras finns en skyldighet för myndigheterna att radera och rätta uppgifterna. Men denna skyldighet innebär dock inte, enligt Riksarkivets mening, att rättelse kan ske efter arkiveringen. Frågan om rättelse av personuppgifter hos arkivmyndighet berörs dock inte av utredningen.

Upplyningsvis kan också meddelas att Riksarkivet har beviljats prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen i ett mål som handlar just om borttagande av uppgifter i ett mottaget arkiv.

Beslutande i detta ärende har varit riksarkivarien Björn Jordell. Närvarande vid ärendets slutliga handläggning har även varit juristen Desirée Veschetti Holmgren, samt chefsjuristen Efwa Westre Stövander, föredragande.

Björn Jordell

Efwa Westre Stövander